

ALUEIDEN KEHITTÄMISLAIN UUDISTAMINEN (TEM 22E:00/2008) – KUULEMINEN

ALUEIDEN KEHITTÄMISLAIN LUONNOS 9.2.09: MUITA ONGELMAKOHTIA

Lihavoidut ja alleviivatut otsikot viittaavat luonnokseen 9.2.2009.

7 § Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät (vrt. nykyinen vastaava 6 §):

- Alueiden kehittämistä koskevien tavoitteiden valmistelun yhteistyötahoihin lisätty ”muut alueiden kehittämisen kannalta keskeiset tahot”. Lisäystä ei ole mainittu yksityiskohtaisissa perusteluissa eikä sen ulottuvuutta ole mitenkään määritetty. Lisäykset lihavoitu.

Nykyinen laki:

6 § Sisäasiainministeriön tehtävät

Sisäasiainministeriö vastaa valtakunnallisten alueiden kehittämistä koskevien tavoitteiden valmistelusta yhteistyössä muiden ministeriöiden ja maakunnan liittojen kanssa. Lisäksi sisäasiainministeriö vastaa maakuntaohjelmien ja muiden tämän lain mukaisten ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista yhteistyössä muiden ministeriöiden ja maakuntien liittojen kanssa ottaen huomioon, mitä 18 §:ssä säädetään.

Lakiluonnos 9.2.09: 7 §

Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa valtakunnallisten alueiden kehittämistä koskevien tavoitteiden (*alueiden kehittämistavoitteet*) valmistelusta yhteistyössä ministeriöiden, maakunnan liittojen ja **muiden alueiden kehittämisen kannalta keskeisten tahojen kanssa**. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maakuntaohjelmien ja muiden tämän lain mukaisten ohjelmien valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamisesta, seurannasta ja arvioinnista yhteistyössä ministeriöiden, maakunnan liittojen ja **muiden alueiden kehittämisen kannalta keskeisten tahojen** kanssa ottaen huomioon, mitä 21 §:ssä säädetään.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT: 7 §. *Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät.*

Pykälässä määriteltäisiin työ- ja elinkeinoministeriön tehtävät alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmässä. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään **pääosin** voimassa olevaa lakia.

9 § Yhteistyöryhmät (vrt. nykyinen 17 §):

- Ehdotetaan, että yhteistyöryhmiä voidaan perustaa erityisohjelmien lisäksi muita merkittäviä aluepoliittisia kokonaisuuksia varten. Perusteluissa esitetään esimerkkinä kaupunki- ja maaseutupolitiikkaa linjaavat ryhmät. Sovelletaanko ja voidaanko 2 momentin sääntelyä soveltaa myös sellaisiin kokonaisuuksiin, jotka eivät suoraan liity erityisohjelmiin? Tarvitseeko tällaisten muiden ryhmien perustamismahdollisuudesta säännellä alueiden kehittämislaissa? Pykälän 3 momentissa on kirjoitusvirhe: po. maakunnan yhteistyöryhmiin. Lihavointi lisätty.

Lakiluonnos 9.2.2009:

9 §

Yhteistyöryhmät

Tässä laissa tarkoitettujen erityisohjelmien **tai muiden aluepoliittisesti merkittävien kokonaisuuksien** valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittamista sekä ennakoitua, seurantaa ja arviointia varten voidaan asettaa yhteistyöryhmiä. Yhteistyöryhmissä ovat edustettuina jäsenet ministeriöistä ja sellaisista oikeushenkilöistä, joilla on huomattava

merkitys alueiden kehittämisessä. Yhteistyöryhmät asettaa ja niiden puheenjohtajan määrää valtioneuvosto.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaviin yhteistyöryhmän jäseniin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, sekä mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään julkisyhteisön ja virkamiehen korvausvastuusta. Yhteistyöryhmän hallintomenettelyyn sovelletaan mitä hallintolaissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

Maakunnan yhteisryhmistä noudatetaan mitä niistä tässä laissa myöhemmin säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteistyöryhmien kokoonpanosta, toimikaudesta, työskentelytavoista ja tehtävistä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT: 9 §. Yhteistyöryhmät. [---] Pykälää ehdotetaan siltä osin muutettavaksi, että erityisohjelmien lisäksi yhteistyöryhmä voidaan perustaa myös muita merkittäviä aluepoliittisia kokonaisuuksia varten. Tällaisena voidaan pitää esimerkiksi kaupunki- tai maaseutupolitiikkaa. [---]

10 § Maakunnan liiton tehtävät:

- Luonnonsuojeluliitto pitää ohjausjärjestelmää ongelmallisena, samoin sitä, että maakuntaliitto vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien laatimisen yhteensovittamisesta. Näihin Luonnonsuojeluliitto ottaa kantaa lausunnossaan ALKU-hankkeen HE-luonnokseen.

Lakiluonnos 9.2.2009:

10 §

Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liitto:

- 3) valmistelee maakuntaohjelman perusteella vuosittain maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja muiden maakuntaohjelman rahoittamiseen osallistuvien kanssa, hyväksyy sen ja neuvottelee sen toimeenpanosta siihen osallistuvien aluehallintoviranomaisten tulohajautuksen ja muiden maakuntaohjelman toteuttamiseen osallistuvien tahojen vastaavien menettelyjen yhteydessä;
- 4) osallistuu valtion aluehallintoviranomaisten strategiseen ohjaukseen alueen kehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;
- 6) (**ALKU -hankkeesta**) vastaa alueellisen pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakoinnin ja osana valtakunnallista kehittämis- ja suunnittelutoimintaa alueellisen koulutuksen ja tutkimustoiminnan kehittämisen, alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen sekä alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien laatimisen yhteensovittamisesta;

11 – 15 §:t, Maakunnan yhteistyöryhmä ja sen tehtävät (nykyinen laki 12 § ja rakennerahastolaki 17 – 21 §:t):

- Maakunnan yhteistyöryhmää koskevat säännökset siirretty rakennerahastolaista (17 – 21 §:t). Ei ole muutettu yhteistyöryhmän kokoonpanoa koskevaa 3 mom 3) kohtaa. Perusteluissa yhteistyöryhmien jäsenyys sidotaan hankkeita rahoitaviin ja toteuttaviin tahoihin. Tätä ei voida käyttää kriteerinä valittaessa kansalaisyhteiskuntaa, ympäristökumppaneita ja tasa-arvotavoitteita edustavat järjestöjä.

Luonnonsuojeluliiton muutosesitys 11 §:ään on varsinaisessa kommentissa.

- Yhteistyöryhmän tehtävät muuttuvat selkeästi rahoitusta ohjaavasta roolista maakuntaliiton strategista ja ohjaavaa roolia vahvistavaksi. Epäselväksi jää, mikä merkitys ja velvoittavuus on maakunnan yhteistyöryhmän **käsittelyn** tuloksella.

- Vaikka yhteistyöryhmän tehtävät muuttuvat, MYR:n toimikausi noudattaa sihteeristöä lukuun ottamatta EU-rahoituskausia.

- Muutoksenhaun todellistumismahdollisuudet (14 §) jäävät epäselviksi. Voidaanko muutosta hakea todellisuudessa muuhun kuin rahoituspäätöksiin? 14 §:ään viitataan myös maakuntaohjelmia (19 §) koskevassa yhteistoiminta-alueiden päätöksenteossa. Kuntalain mukaan oikaisuvaatimusta taikka kunnallisvalitusta ei voi tehdä valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevista päätöksistä.
- Lihavoinnit lisätty.

Lakiluonnos 9.2.2009

11 §

Maakunnan yhteistyöryhmä

Kussakin maakunnassa on alueen kehittämiseen vaikuttavien toimenpiteiden ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanon yhteensovittamista varten maakunnan yhteistyöryhmä.

Yhteistyöryhmän asettaa maakunnan liiton hallitus. Yhteistyöryhmän toimikausi jatkuu, kunnes Euroopan yhteisöjen komissio on hyväksynyt toimenpideohjelman täytäntöönpanoa koskevan loppukertomuksen. Toimikautta voidaan jatkaa, jos yhteistyöryhmän tehtävien hoitaminen sitä vaatii. Jäljempänä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tahojen edustajat valitaan kuitenkin maakunnan liiton ja sen jäsenkuntien osalta valtuuston toimikaudeksi ja saamelaiskäräjien osalta saamelaiskäräjien toimikaudeksi.

Yhteistyöryhmän kokoonpano on sovittava siten, että siinä ovat maakunnan alueen kehittämisen kannalta tasapuolisesti edustettuina osapuolina:

- 1) maakunnan liitto ja sen jäsenkunnat sekä Lapin maakunnassa lisäksi saamelaiskäräjät;
- 2) ohjelmaa rahoittavat valtion viranomaiset ja muut valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot;
- 3) alueen kehittämisen kannalta tärkeimmät työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt sekä **mahdollisuuksien mukaan** muut kansalaisyhteiskuntaa edustavat **tai** ympäristöjärjestöt ja sukupuolten tasa-arvoa edistävät järjestöt.

[---]

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT: 11 §. *Maakunnan yhteistyöryhmä.* [---] Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanoa koskevaa säännöksen sanamuotoa ehdotetaan kuitenkin tarkennettavaksi siten, että kokoonpanoa tarkasteltaisiin maakunnan alueen kehittämisen kannalta ja niin, että mukana olisi maakunnan alueiden kehittämiseen nähden tasapuolinen ja kattava edustus. Käytännössä sanamuodon tarkentaminen ei aiheuta muutosta yhteistyöryhmän osapuoliin. Jäsenet määräytyisivät uuden yleisasetuksen kumppanuusperiaatteen mukaisesti. **Tarkoituksena on, että maakunnan yhteistyöryhmään pyritään saamaan edustajiksi ne tahot, jotka rahoittavat ja toteuttavat hankkeita.** Eri rahoittaja- ja toteuttajaosapuolten alueiden kehittämisen kannalta tasapuolinen edustus lisää eri osapuolten sitoutumista kehittämistyöhön. Maakunnan yhteistyöryhmässä olisivat edustettuina maakunnan liitto ja sen jäsenkunnat, valtion viranomaiset ja muut valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot sekä **alueen kehittämisen kannalta tärkeimmät järjestöt.** Muihin valtionhallintoon kuuluviin organisaatioihin voisivat kuulua esimerkiksi yliopistot ja ammattikorkeakoulut.

Kokoonpanoa ehdotetaan muutettavaksi yleisasetuksen tarkennetusta kumppanuusmääritelmästä johtuen. Yleisasetuksen mukaan kumppanuusmäärittelyä on tarkennettu siten, että kumppaneita ovat: a) toimivaltaiset alue-, paikallis- ja kaupunkiviranomaiset sekä muut julkisviranomaiset; b) talouselämän osapuolet ja työmarkkinaosapuolet; sekä c) muut kansalaisyhteiskuntaa, ympäristökumppaneita tai valtioista riippumattomia järjestöjä edustavat asiaankuuluvat elimet sekä miesten ja naisten välisen tasa-arvon edistämisestä vastaavat elimet. **Maakunnan liiton hallituksella olisi harkintavalta päättää jäsenistön kokoonpanosta ottaen huomioon järjestön alueellinen edustus ja merkittävyys alueen kehittämisen kannalta.**

Yhteistyöryhmän enimmäiskoko on nykyisin 8+8+8 lisättynä puheenjohtajalla, jolloin kokonaismäärä on 25. Kumppanuus toteutuisi siten, että kohdan c mukaiset tahot olisivat

edustettuina maakunnan yhteistyöryhmässä jäseninä. **Maakunnan liiton hallituksella olisi harkintavalta valita jäseniksi joko kansalaisyhteiskuntaa edustavat tai ympäristöjärjestöt sekä sukupuolten tasa-arvoa edistävät järjestöt.** Maakunnan yhteistyöryhmän peruskokoonpano olisi siten 8+8+8+1. Yhteistyöryhmän kokoonpano voisi lisääntyä yhdellä jäsenellä kussakin 17 §:n 3 momentin ryhmässä 1-3 (lisäys siis 1+1+1), joten enimmäisjäsenmäärä voisi olla 9+9+9+1. **Siltä osin kuin järjestö ei tule valituksi yhteistyöryhmän jäseneksi, olisi mahdollista nimetä järjestö asiantuntijaksi, mikä on nykyinen käytäntö.** Päättyvällä ohjelmakaudella rakennerahasto-ohjelmissa tehdyissä väliarvioinneissa on kiinnitetty huomiota siihen, että hankkeet ovat usein liiaksi viranomaisvetoisia ja **yksityisen sektorin ja erityisesti yrityssektorin osallistumista hallinnoinnissa tulisi lisätä.** Maakunnan yhteistyöryhmä on keskeinen aluetason toimielin, joka vaikuttaa varojen suuntaamiseen maakunnassa. Sen kokoonpano tulee käytännössä muodostaa sellaiseksi, että yksityisen sektorin osallistumista hanketoiminnassa voitaisiin lisätä.

Yhteistyöryhmä voisi kutsua yhteistyöryhmään lisäksi asiantuntijoita. **Asiantuntijoita voitaisiin kutsua yksittäisen asian käsittelyä varten.** Asiantuntijoina voisivat olla tasa-arvo- ja ympäristöjärjestöjen, yliopistojen, korkeakoulujen, ammattikorkeakoulujen, ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjien, Finnvera Oyj:n ja muiden alueen kehittämisen kannalta tärkeiden organisaatioiden edustajia, silloin, kun niiden edustajat eivät ole yhteistyöryhmän jäseninä.

Pykälän 7 momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan yhteistyöryhmä voisi asettaa tarvittaessa jaostoja. Jaostojen perustamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä määrättäisiin työjärjestyksessä. Jaostojen tehtävät käsittäisivät maakunnan yhteistyöryhmällä olevia tehtäviä. Jaoston tehtävistä on pidettävä erillään sihteeristön tehtävät, joista on säännös lakiehdotuksen 13 §:ssä. Sihteeristö valmistelisi myös jaostossa käsiteltävät asiat. Jaosto voisi myös itse niin halutessaan valmistella siinä käsiteltävät asiat. Tarkoituksena on, että jaosto voisi esimerkiksi käsitellä tiettyä asiakokonaisuutta koskevat asiat. Jaoston kokoonpanon tulisi noudattaa maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanoa kuitenkin niin, että kokoonpano tehtävien luonteen mukaisesti olisi selvästi pienempi kuin yhteistyöryhmän kokoonpano. Jaoston kokoonpanossa noudatettaisiin siten kumppanuusperiaatetta. Tältä osin jaoston kokoonpano eroaisi sihteeristön kokoonpanosta. Asian käsittely olisi siten jaostossa edustavampaa kuin sihteeristössä, jossa on edustettuina rahoittajien edustajat. Jaoston puheenjohtajana toimisi kuntalaissa tarkoitettu luottamushenkilö tai muu henkilö, jonka maakunnan yhteistyöryhmä nimeäisi. Jaoston käsiteltäviä asian se vietäisiin maakunnan yhteistyöryhmän käsiteltäväksi, jolloin yhteistyöryhmä voisi niin halutessaan myös muuttaa jaoston asiassa tekemää päätöstä.

14 §

Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteko ja hallintomenettely

Jollei jäljempänä toisin säädetä, päätöksenteosta ja hallintomenettelystä maakunnan yhteistyöryhmässä on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalain 50, 54 ja 55 sekä 57—62 §:ssä säädetään. Muilta osin yhteistyöryhmän hallintomenettelyyn sovelletaan hallintolakia.

Maakunnan liitto vahvistaa yhteistyöryhmän hyväksymän maakunnan yhteistyöryhmän työjärjestyksen, jossa määrätään asian valmistelusta, esittelystä, päätöksenteosta yhteistyöryhmässä, jaostojen perustamisesta, kokoonpanosta ja niiden tarkemmista tehtävistä. Muutoin työjärjestyksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään johtosäännöstä.

Yhteistyöryhmän on pyrittävä päätöksenteossaan yksimielisyyteen. Jos päätöstä ei voida tehdä yksimielisesti, päätökseksi tulee mielipide, jota kaksi kolmannesta äänestäneistä on kannattanut.

Jäljempänä 21 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettussa asiassa rahoittajataho ei voi myöntää hankkeelle rakennerahaston tukea, jos yhteistyöryhmä ei ole hanketta puoltanut. Yhteistyöryhmän myönteinen lausuntoa koskeva päätös ei kuitenkaan sido rahoittajatahoa, jos siihen on painavia syitä. Jos rahoittajataho aikoo yhteistyöryhmän myönteisestä päätöksestä huolimatta tehdä siitä poikkeavan rahoituspäätöksen, sen tulee antaa yhteistyöryhmälle tästä tieto ja perustelut painavista syistä. Yhteistyöryhmän kannanottoa koskeviin päätöksiin ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT: 14 §. Maakunnan yhteistyöryhmän päätöksenteo ja hallintomenettely. Kuntalain 53 ja 56 pykälää ei sovellettaisi maakunnan yhteistyöryhmään. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan säännöstä yhteistyöryhmän työjärjestyksestä. Työjärjestykseen ehdotetaan otettavaksi myös määräykset jaostojen perustamisesta, kokoonpanosta ja tarkemmista tehtävistä. Päätöksenteosta ehdotetaan säädettäväksi pykälän 3 momentissa.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tarkennettavaksi niitä edellytyksiä, joiden mukaan maakunnan yhteistyöryhmän myönteinen päätös ei sitoisi rahoittajaviranomaista. Yhteistyöryhmän myönteinen päätös ei sitoisi rahoittajatahoa, jos siihen on painavia syitä. Sellaisia syitä olisivat erityisesti päätökseen liittyvät oikeudelliset syyt, minkä vuoksi rahoittajaviranomainen ei voisi tehdä yhteistyöryhmän päätöksen mukaista päätöstä. Painavana syynä voisi lisäksi olla tärkeä kansallinen käsiteltävään hankkeeseen liittyvä politiikkalinjaus. Säännöksellä on tarkoitus korostaa yhteistyöryhmän linjaavaa, strategista merkitystä alueiden kehittämisessä. Aikomuksesta tehdä poikkeava päätös tulisi antaa tieto yhteistyöryhmälle, kuten nykyisin, ja perustelut painavista syistä. Maakunnan yhteistyöryhmän kielteinen päätös sen sijaan olisi rahoittajatahoa sitova. Tämä vastaa nykyisin noudatettavaa käytäntöä.

Tarkemmat määräykset valmistelusta, esittelystä ja päätöksenteosta annettaisiin työjärjestyksessä. Tarkoituksena on, että hankkeiden esittely yhteistyöryhmässä tapahtuisi rahoittavan viranomaisen toimesta.

15 §

Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät

Maakunnan yhteistyöryhmä:

- 1) sovittaa yhteen alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta;
- 2) **käsittelee** maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman;
- 3) **käsittelee** valtion aluehallintoviranomaisten esitykset strategisen tulostavoiteasiakirjaksi;
- 4) sovittaa yhteen maakuntaohjelman ja tämän lain 18 §:ssä tarkoitettujen erityisohjelmien toteuttamista ja rahoitusta; sekä
- 5) voi hoitaa myös muita alueen kehittämiseen vaikuttavia ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanon ja toimenpiteiden yhteensovittamista koskevia tai niihin liittyviä tehtäviä, joista tarvittaessa määrätään tarkemmin työjärjestyksessä, jollei kyseisiä tehtäviä ole säädetty muiden viranomaisten tehtäväksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT: 15 § Maakunnan yhteistyöryhmän tehtävät.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi maakunnan yhteistyöryhmän yleisistä tehtävistä. Rakennerahasto-ohjelmiin liittyvistä tehtävistä säädettäisiin edelleen rakennerahastolaissa. **Pykälän 1 kohdassa ehdotetaan maakunnan yhteistyöryhmän keskeiseksi tehtäväksi sovittaa yhteen alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta. Maakunnan yhteistyöryhmän strategista merkitystä ja roolia ehdotetaan vahvistettavaksi, millä tarkoitetaan alueen kehittämisen linjausten määrittämistä yhteisesti ja eri tahojen sitouttamista siihen.** Nykyisin maakunnan yhteistyöryhmien tehtävät painottuvat rakennerahasto-ohjelmien käytännön toimeenpanoon ja rakennerahastolaissa määriteltyjen yksittäisten tehtävien hoitamiseen.

Pykälän 2 kohdassa ehdotetaan, että maakunnan yhteistyöryhmä **käsittelee** maakuntaohjelman ja sen toteuttamissuunnitelman.

Pykälän 3 kohdassa ehdotetaan, että yhteistyöryhmä **käsittelisi** valtion aluehallintoviranomaisten esityksen strategiseksi tulostavoiteasiakirjaksi. Pykälän 4 kohdassa esitetään, että maakunnan yhteistyöryhmä sovittaa yhteen maakuntaohjelman ja tämän lain 18 §:ssä tarkoitettujen erityisohjelmien toteuttamista ja rahoitusta. Pykälän 2 ja 4 kohdat vastaavat nykyisen lain 12 §:ssä määriteltäviä tehtäviä.

Pykälän 5 kohta mahdollistaisi myös muiden alueiden kehittämiseen vaikuttavien toimenpiteiden ja rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon liittyvien tehtävien hoitamisen ellei niitä ole säädetty muiden viranomaisten tehtäviksi.

16 § Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet (nykyinen 9 §):

- Alueiden kehittämisen yleisemmät tavoitteet määritellään 4 §:ssä – toivottavasti täydennettynä Luonnonsuojeluliiton esittämällä tavalla. Olisi luontevaa liittää tämän 16 §:n sisältö 4 §:n 2 momentiksi tarkentavana toimenä. Yhteensovittaminen kuuluu valtioneuvoston rooliin muutenkin. Näin kirjattuna 19 maakunnan ilmeisimmät kilpailutavoitteet korostuvat helposti erityisen painavina. Lisäyksen tarpeellisuutta tulisi harkita.

Nykyinen laki:

9 §

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet

Valtioneuvosto päättää määräajaksi valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista.

Lakiluonnos 9.2.2009:

16 §

Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet

Valtioneuvosto päättää määräajaksi valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista (*alueiden kehittämistavoitteet*) **eri hallinnonalojen ja maakuntien alueiden kehittämisen tavoitteiden suuntaamiseksi ja yhteen sovittamiseksi.**

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT: 16 §. *Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtakunnallisista alueiden kehittämisen tavoitteista. Voimassa olevan lain 9 §:n mukaan valtioneuvosto päättää määräajaksi valtakunnallista alueiden kehittämisen tavoitteista. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä määriteltäisiin tarkemmin asiakirjan sisältö. Valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet laaditaan tarkentamaan lain tavoitteita sekä osoittamaan alueiden kehittämisen painopisteet määräajaksi.

17 §: Hallinnonaloittainen alueiden kehittäminen:

- Jättää avoimeksi VN:llä säänneltävän aluestrategian sisällön ulottuvuudet.

Lakiluonnos 9.2.2009:

17 §

Hallinnonaloittainen alueiden kehittäminen

Valtioneuvoston alueiden kehittämisen tavoitteista antamassa päätöksessä määritelty ministeriöt laativat hallinnon alalleen määräajaksi aluestrategian osana hallinnonalan suunnittelua. Aluestrategiassa määritellään hallinnonalan alueiden kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet sekä periaatteet toimenpiteiden alueellisesta kohdentamisesta ja rahoituksesta ottaen huomioon maakuntien kehittämisen tavoitteet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun aluestrategian aikataulusta, sisällöstä sekä noudatettavasta menettelystä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 17 §. *Hallinnonaloittainen alueiden kehittäminen.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset hallinnonaloittaisesta alueiden kehittämistä koskevasta suunnittelusta. Pykälän sisältö vastaa pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Hallinnonaloittaisen alueiden kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet sekä periaatteet alueiden alueellisesta kohdentamisesta ja rahoituksesta sisältävän asiakirjan nimenä ehdotetaan käytettäväksi aluestrategia. Aluestrategia voisi sisältyä myös hallinnonalan muuhun suunnitteluasiakirjaan, jos se katsotaan tarkoituksen mukaiseksi.

19 § Maakuntaohjelma (nykyinen 10 §):

- 4 mom viitataan 14 §:n päätöksentekomenettelyyn, mikä jää kaikkineen epäselväksi.
- Luonnonsuojeluliitto esittää kommentissaan poistettavaksi 19 §:n 6 momentista virkkeen loppuosan: ”huolehtia, ettei toimenpiteillä vaikeuteta niiden toteuttamista”.
- 7 mom sisältyy nykyisen lain 37 §:ään, mutta siihen on lisätty suunnitelmat ja toimenpiteet, ”jotka merkittävästi poikkeavat maakuntaohjelmasta”. Merkittävää poikkeamaa ei ole perusteluissa luonnehdittu, vaan itse asiassa lievennety toimenpiteiksi ja suunnitelmiksi, jotka poikkeavat maakuntaohjelmasta.

Lakiluonnos 9.2.2009:

19 §

Maakuntaohjelma

Maakunnan liitto laatii määräaikaisen maakuntaohjelman. Se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin ja tarpeisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, maakunnan kehittämisen kannalta keskeisimmät hankkeet ja muut olennaiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ja suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi sekä määrittelyn alueen kuntien yhteistyöalueista. Lapin maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyy saamelaiskulttuuria koskeva osa.

Maakuntaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon maakuntasuunnitelma, valtakunnalliset alueiden kehittämisen tavoitteet, hallinnonaloittainen alueiden kehittämisen suunnittelu ja maakuntaa koskevat muut tässä laissa tarkoitetut ohjelmat.

Maakuntaohjelma valmistellaan yhteistyössä valtion viranomaisten, kuntien ja alueiden kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden vastaavien tahojen kanssa. Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskevan osan valmistelee saamelaiskäräjät. Maakuntaohjelma laaditaan kunnanvaltuuston toimikausittain neljäksi vuodeksi. Maakuntaohjelman hyväksyy maakunnan liiton ylin päättävä toimielin. Maakuntaohjelmaa tarkistetaan tarvittaessa.

Maakuntaohjelman yhteistoimintaan kuuluva osuus laaditaan maakuntien yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien maakunnan liittojen kesken yhteistyössä ja **siitä päätetään kuten 14 §:ssä säädetään.**

Valtion aluehallintoviranomaisten strategisissa tulostavoiteasiakirjoissa ja muiden keskeisten tahojen vastaavissa suunnitelmissa yhteen sovitetaan maakuntaohjelmassa määritellyt alueen tarpeet ja tavoitteet valtion toimenpiteiden toteuttamiseen. Tulostavoiteasiakirjoja valmisteltaessa maakunnan liitto valmistelee kuntien kanssa niiden rahoitusosuuden keskeisten hankkeiden toteuttamiseksi.

(ALKU –hankkeesta:) Viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelmat ja niiden toteuttamissuunnitelmat, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluekehitykseen sekä **huolehtia, ettei toimenpiteillä vaikeuteta niiden toteuttamista.**

(ALKU –hankkeesta:) Viranomaisten on pyydettävä maakunnan liitolta lausunto sellaisista alueen kehittämisen kannalta merkittävistä suunnitelmista ja toimenpiteistä, **jotka**

merkittävästi poikkeavat maakuntaohjelmasta tai eivät sisälly maakuntaohjelmaan, sekä arvioitava niiden vaikutuksia alueen kehitykseen. Jos viranomainen aikoo poiketa maakunnan liiton lausunnosta, sen on perusteltava poikkeaminen neuvoteltuaan sitä ennen asiasta maakunnan liiton kanssa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maakuntaohjelmaa laadittaessa noudatettavasta sisällön rakenteesta, menettelystä ja aikataulusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 19 §. *Maakuntaohjelma*. [---]

Pykälään on lisätty uusi 4 momentti, jossa ehdotetaan, että maakuntaohjelmaan sisältyviä maakuntien yhteistoiminnassa hoidettavia tehtäviä koskeva osuus laadittaisiin yhteistoiminta-alueeseen kuuluvien liittojen kesken ja päätöksenteko tapahtuisi tämän lain 14 pykälän mukaisesti. [---]

Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 7 momentti, jota vastaava säännös on voimassa olevan lain 37 §:n 2 momentissa. Sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi niin, että lausunnot koskisi valtion viranomaisten lisäksi kuntien viranomaisia ja lausuntoa tulisi pyytää maakuntaohjelmaan sisällyttämättömien merkittävien suunnitelmien ja toimenpiteiden lisäksi merkittävistä suunnitelmista ja toimenpiteistä, **jotka poikkeavat maakuntaohjelmasta**.

26 § Muutoksenhaku (nykyinen 40 §):

- Kuntalain 90 §:n mukaan kunnallisvalituksen hallinto-oikeuteen voi tehdä valtuuston ja kuntayhtymän 81 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimeilimen päätöksestä sekä kunnanhallituksen, lautakunnan ja johtokunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamasta päätöksestä sillä perusteella, että 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa; tai 3) päätös on muuten lainvastainen. Oikaisuvaatimusta ja valitusta ei voi tehdä vain valmistelua tai täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä.
- Kokonaisuudessa jää epäselväksi, mihin päätöksiin muutosta ylipäänsä voidaan hakea. Strategiset linjaukset, ohjelmat ja suunnitelmat lienevät muutoksenhakumahdollisuuden ulkopuolella, koska ne koskevat valmistelua.
- Eikö maakunnan liittojen yhteisen toimeilimen tekemien päätösten tulisi rinnastua maakuntaliiton hallituksen tai valtuuston tekemiin päätöksiin eikä maakunnan yhteistyöryhmän tekemiin päätöksiin?

Lakiluonnos 9.2.2009:

26 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitetun aluekehittämisviranomaisena toimivan maakunnan liiton päätökseen haetaan muutosta siten kuin kuntalaissa (365/1995) oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja kunnallisvalituksesta säädetään.

Maakunnan yhteistyöryhmän tai maakunnan liittojen yhteisen toimeilimen tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin muutoksenhausta kuntayhtymän päätökseen kuntalaissa säädetään.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 26 §. *Muutoksenhaku*. Lakiehdotuksen 1 momentti vastaa voimassa olevan lain säännöksiä. Lakiehdotuksen 2 momentissa säädettäisiin uuden maakunnan liittojen yhteisen toimeilimen päätösten valitustiestä samalla tavalla kuin on säädetty maakunnan yhteistyöryhmän osalta.